

Bruktbua ved et veiskille

Bruktbua ble opprinnelig startet som et instrument for å kunne være med og samle inn penger til Romaniahjelpen som i over 20 år har drevet med innsamlingsaksjoner og loppemarkeder for å kunne sende mat og klær og andre nødvendighetsartikler til folk i Øst-Europa. I tillegg kommer miljøaspektet inn som nok en faktor som burde kunne bidra til å dempe overforbruket i den rike del av verden. Virksomheten ble i utgangspunktet drevet fullstendig med ulønnet arbeidskraft.

I august 2018 er det 5 år siden Bruktbua startet sin virksomhet i Elverum. Praktiske resultater er oppnådd, men erfaringene ved å drive slik virksomhet er likevel det som nå ser ut til å gi størst verdi. Innsikt i hvordan bistandsvirksomhet fra folk til folk fungerer er en absolutt forutsetning for å kunne gjøre noe som ikke bare er naivt dilleteri.

Bistandsarbeid er en jungel av tiltak fra utspekulert utnyttning av folks skjeve forestilling av maktforholdene i verden, via naivt hjelpearbeid med alle gode hensikter til utmerkede tiltak som virkelig gjør en forskjell.

Bruktbua har som klar målsetting å fungere slik at det arbeid som blir nedlagt virkelig skal gjøre en forskjell, selv om resultatene er på mikronivå i forhold til hva behovet er i den store sammenheng. Som et resultat av denne innsikten har Bruktbua utvidet sitt repertoar til å gjelde et tredje tiltak, nemlig styrt næringsvirksomhet på kommersiell basis.

Disse tre områdene for aktivitet: miljø, hjelp til fattige og næringsvirksomhet vil bli behandlet nærmere i det følgende, men først er det viktig å si noe om det overordnede målet for virksomheten i Bruktbua, eller kanskje heller kjernen i det arbeidet som vil bli utført. I kortversjon og på slagordnivå kan det uttrykkes på følgende måte:

«Hjelp folk som virkelig trenger hjelpen, som ikke kan få den fra sitt lands myndigheter og der hjelpen ikke til slutt suges opp i landets rike elite».

Dette kan virke som en selvfølgelighet, men erfaring fra 5 år i denne bransjen har lært meg at det er langt fra noen enkel oppgave å hjelpe folk. For det første må de du skal hjelpe ha noenlunde samme oppfatning av hva hjelpen skal gå ut på. Å gi penger til f.eks alkoholikere for å hjelpe deres familier er fullstendig bortkastet hjelp. Likeledes, for et land å gi penger til et korrupt regime er totalt meningsløst. Videre støter man på en jungel av begrensninger og byråkratiske pålegg fra det landet man bor i for å kunne yte hjelp. For eksempel kan man oppleve å måtte knytte seg til korrupte organisasjoner for å kunne drive «effektivt» hjelpearbeid, fordi politiske eliter i I-land og U-land ofte har sammenfallende interesser, som slett ikke lar seg forene med de fattige massers behov.

Som overskriften antyder står Bruktbua ved et veiskille. Som i så mange andre henseender når det er snakk om veiskille, så dreier det seg om penger. Her kan det være på sin plass å gi et kort resymé av virksomheten så langt:

Et lite resymé av innsatsen til Bruktbua siden oppstarten i august 2013:

I samarbeid med Romaniahjelpen som har holdt på siden «jernetteppet» rustet og forsvant, startet Bruktbua sin aktivitet i leide lokaler med varer hovedsakelig hentet i Moss der medarbeiderne holdt til. Opprinnelig var ønsket å starte opp en bruktforetning i Moss men av praktiske årsaker måtte det bli i Elverum. Romaniahjelpen drev med forsendelser av klær til fattige familier og barnehjem i en del av de Øst-Europeiske land som etter kollapsen av det kommunistiske system ikke var i stand til å ta vare på sine egne borgere. Dessuten ble det arrangert loppemarkeder for å skaffe penger til hjelpeforsendelsene som gikk med store trailere et par tre ganger i året. Det ble også sendt overskuddsvarer fra disse loppemarkedene til et par bruktbu butikker i Haapsalu i Estland. Disse bruktbu butikkene var instrumenter for å

Terje Vihur ved en av bruktforetningene i Haapsalu, Estland

skaffe penger til innkjøp av mat og andre nødvendighetsartikler til fattige familier og institusjoner som drev arbeid med rusavhengige mennesker.

Den som har drevet dette arbeidet samvittighetsfullt og på en dyktig måte heter Terje Vihur og er en alenemor til to tenåringsgutter. Bruktbua ble en nyttig bidragsyter i dette arbeidet, både med forsendelser og direkte pengebidrag.

Ved en tilfældighet ble Bruktbua tilknyttet et jordbruksprosjekt i Kibiti i Tanzania som var ledet av den kjente elverumsingen Leif Norli.

Leif Norli i prat med en av de lokale medarbeidere til jordbruksprosjektet i Tanzania!

Bruktbua kjøpte en ny traktor i China som ble fraktet over havet til Tanzania. Der skulle den anvendes på plantasjonen som Leif Norli hadde kjøpt med tanke på å bygge og drive en jordbruksskole. Dette prosjektet er foreløpig lagt på is som følge av sosiale uroligheter i området. (En av grunnene til at Bruktbua har funnet veien til Kenya)

I 2016 ble Yonathan fra Eritrea ansatt på full tid for å drive Bruktbua som på det tidspunktet rent omsetningsmessig var på vei oppover og som innen kort tid muligens kunne stå på egne ben uten tilskudd av noe slag. Det har dessverre slått feil. Bare kommunen og staten har tjent på denne aktiviteten, foruten de tilbydere av tjenester som uansett om man drev med lønnet eller ulønnet arbeidskraft har vært nødvendig for i det hele tatt å kunne drive Bruktbua.

Men i de to årene fra 2016 som ulønnet arbeidskraft har vært tilgjengelig for annen virksomhet enn den rent miljømessige som har foregått i og omkring Bruktbua, har det skjedd store ting.

I Haapsalu er det blitt kjøpt et gammelt småbruk med tilliggende skogsareal.

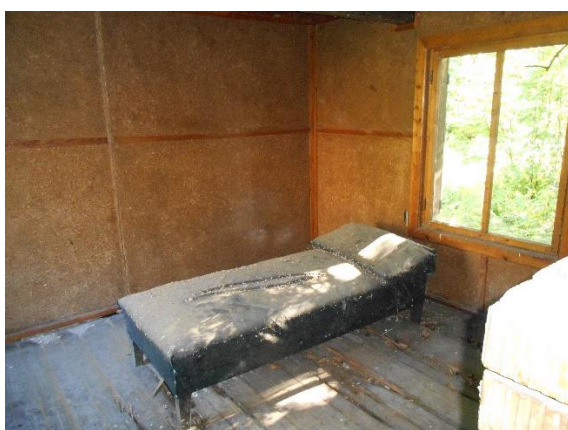

Hovedhuset på eiendommen i Haapsalu

Et av småhusene på eiendommen er blitt fullrenovert og fungerer i dag som en utleiebolig.

«hytta» slik den var før renovering

«stua» inne i «hytta» før renovering

Figur 1 «hytta» og arbeiderne.

«hytta» nesten ferdig!

Sett fra utleieenheten.

Utleieenheten kan forøvrig finnes på booking.com. Søk på Haapsalu under overskriften «Karuvilla», eller trykk på [linken](#):

Dersom du for øvrig ringer nummeret +37256669680 spør etter Terje Vihur og oppgir at du har vært inne på denne Websida, vil du kunne få 50% rabatt utenfor sesongen som er hele Juni, Juli og August, dersom den ikke er booket fra før.

Fra påbegynnelsen høsten 2016 har arbeidet med å rydde eiendommen, hogge trær, sette opp gjerder, ordne med vann, elektrisitet, kloakk etc. Mye folk er satt i arbeid, ofte mennesker som Terje Vihur har på sine lister over nødstedte familier som trenger arbeid og hjelp i det daglige. Driften av stedet tar Terje seg av og delegerer oppgaver rundt den daglige driften til

folk som trenger arbeid. Selve hovedhuset har potensiale til flere leiligheter eller rom, og kan utvikles til et hotell om det skulle bli aktuelt, men foreløpig setter pengespørsmål begrensninger for ytterligere utbygninger.

Når det gjelder aktiviteten i Afrika, er fokuset som nevnt flyttet fra Tanzania til Kenya. Der har en kafe vært i drift siden 2016. I det siste året har imidlertid aktiviteten økt og i dag er det 13 mennesker som har sitt daglige brød som et resultat av virksomheten der.

På et lite sted i nærheten av en by ved navn Emali, på veien mellom Nairobi og Mombasa har Bruktbua knyttet seg til en dyktig og ukorrupt medarbeider ved navn Damaris Kanagi, en 41 år gammel kvinne som kjenner forholdene lokalt og kan tråkle seg veg utenom all korrupsjonen som ellers finner sted på alle nivå i Kenya. Hun driver nå 2 kaféer, en butikk for husholdningsvarer og

Damaris Kanagi

grønnsaker, et lite slakteri, og det helt siste er at hun har fått stillingen som manager for en kantine som skal betjene 600 arbeidere døgnet rundt på en cementfabrikk. Alt dette hadde ikke vært mulig uten bidrag fra Norge i etableringsfasene for de forskjellige enhetene.

Rapporter over den økonomiske situasjonen i disse enhetene kommer jevnlig via messenger til Norge. De blir bearbejdet og analysert med tanke på å gi retning til den videre drift.

cementfabrikken nær Emali i Kenya

inne i den første opprettede kaféen

Frityranlegget som ble innkjøpt av penger som ble gitt av en gavmild person i Elverum og som ga støtte til å opprette en snackbar i nærheten av den gamle kaféen

Adventistene har tydeligvis en kirke i nær-området, og hvis noen i Norge kjenner til denne menigheten så ta kontakt. Vi trenger ukorruperte medarbeidere til virksomheten vår. Bare siste uka i Juli 2018 måtte vi avskjedige to arbeidere som viste seg å stjele fra kassa

For å få til de to prosjektene i Estland og i Kenya som Bruktbua er engasjert i, har det vært nødvendig å ansette en lønnet medarbeider for de daglige rutinene i butikken. Det koster i et høykostland som Norge. I tillegg har denne medarbeiderens årslønn det siste året blitt oppjustert til det nivå som den norske stat krever av flyktninger som kommer til Norge og som ønsker gjenforening med sine familiemedlemmer. Det skulle være unødvendig å nevne at vedkommende lønnede medarbeider er flyktning fra Afrika og søker om å få sin eneste gjenlevende sønn til Norge. Hans yngste sønn omkom som båtflyktning i 2015. Denne stillingen som i hovedsak er knyttet til miljøaspektet, er nå dessverre i ferd med å bli en belastning for de prosjektene i utlandet som er kommet i stand nettopp på grunn av frigjøring av ulønnet arbeidskraft. Bakgrunnen for dette vil bli redegjort for i det følgende:

Kommentar til Bruktbua som aktør i miljøarbeid:

Å drive en bruktforetning i Norge på kommersiell basis i dag er rett og slett et tapsprosjekt. At noen likevel driver med det og trives er ikke et resultat av lønnsomhet på nivå med en vanlig arbeidstaker, men at aktiviteten betraktes som en hobby, eller som tilleggsinntekt til vanlig kommersielt arbeid. Høykostlandet Norge finner den slags virksomhet stort sett ulønnsom. Selv en bedrift som Tunet som drev i samme bransje med en del tilleggsaktiviteter men også med bidrag fra kommunen, ble funnet for ulønnsom, og ble lagt ned for et par år siden. Det er helt opp til den enkelte kommune om de vil støtte slikt arbeid. I Narvik f.eks sponser kommunen en liknende bedrift som det Tunet var i sin tid.

Bruktbua har gjennom en 5 års periode både med og uten lønnet arbeidshjelp vist at drift utelukkende med basis i de inntekter som genereres gjennom butikken ikke er liv laga. Kanskje så mye som 30% av omsetningen må komme som tilskudd fra annet hold. En kommunal virksomhet som Miljøstasjonen, som delvis er en slags konkurrent til Bruktbua gjennom sitt tilbud om gratis henting av møbler og annet på et dertil egnet sted, kan bare fungere ettersom hele Elverums befolkning betaler inn lovpålagte avgifter til renovasjon. Av

plasshensyn kastes det som ikke blir hentet i løpet av kort tid. Bruktbua driver litt på samme måten, uten noen støtte fra hverken stat eller kommune og må selvfølgelig ta seg betalt. Varene står noe lenger til utstilling og settes på lager for eventuell eksport til samarbeidende velferdstiltak i inn og utland. Arbeidet som gjøres i Bruktbua er mer differensiert og arbeidskrevende enn det som utføres ved miljøstasjonen når det gjelder resirkulering på høyeste nivå. I Bruktbua resirkuleres til og med gjenstander som i kommunal sammenheng klassifiseres som restavfall og i beste fall går til gjenvinning på et lavere nivå. Slik virksomhet som Bruktbua driver i Elverum kan bare drives med overskudd ved hjelp av ulønnet arbeidskraft, og kommunene burde være sjeleglad for at flere varer kan resirkuleres på høyeste nivå. En djevlesk tanke kan imidlertid snike seg fram når man opplever at slik virksomhet ikke støttes i særlig grad av det samfunnet vi alle er en del av og som vi bidrar til via skatteseddelen. Samfunnet er basert på lønnsomhet, og alt som ikke lønner seg, befatter man seg ikke med. For mye brukte varer i omløp, vil senke prisene på nye varer og få dem til å bli ulønnsomme og ødelegge grunnlaget for en del bedrifter og slik senke brutto nasjonalprodukt. Som et lite sidesprang kan nevnes mannen som gjennom år har holdt strender i sin kommune fri for søppel men som må betale avgift dersom han leverer søppelet på kommunens gjenvinningsanlegg. Bruktbua har for øvrig brent seg på samme ordning, idet vi har vært snille og hentet møbler hos folk som har brukt oss som søppelplass og måttet betale penger for å levere de utslitte møblene på fyllinga. Når det gjelder veldedighetsarbeid generelt stiller myndighetene seg velvillig bak alt som i giverlandet gir lønnsomhet for landet som helhet. For Bruktbua spesielt bidras det til økt lønnsomhet for gårdeier, for regnskapsfører, for arbeidstager og dermed også kommunen i form av skatter, og for alle større eller mindre firmaer som nyter godt av de tjenester de yter for at en bedrift som Bruktbua skal kunne fungere. Om de midler som genereres gjennom aktiviteten kommer de til gode som skulle hatt dem, vedkommer ikke myndighetene. Uten å nevne navn på innsamlingsorganisasjoner kan det jo repeteres noe som Fremtiden i våre hender dokumenterte for noen år siden. De hadde sett på klesinnsamlingen i Norge og i andre vestlige land, en industri som for giverlandene absolutt er inntektsbringende, ellers hadde den ikke blitt drevet. FIVH dokumenterte hvordan disse forsendelsene av klær til U-land raserte næringsgrunnlaget for den industri som ellers ville ha vokst fram hos den fattige befolkning, slik den gjorde for 150 år siden i Norge. Slik hjelp suges opp av det allerede velfødde sjiktet av rike i U-landene. I Kenya f.eks er omkvedet: «har du kapital, får du mere kapital». De fattige har ingen sjanse til å gå på markedet i Mombasa der skipene med tøy etc. kommer inn. I siste ledd i distribusjonskjeden finner du noen av de mest innsatsvillige Kenyanere på gaten f.eks i Nairobi med et knippe av kjoler eller dongeribukser over armen som de falbyr med avanser som knapt holder til et måltid om dagen. Annet arbeid for innsatsvillig ungdom er det vanskelig å oppdrive. Arbeidsløsheten er skyhøy og lønnen for fast arbeid som f.eks servitør eller værelsespike på et hotell er normalt ikke mer enn 300 KSh (Mindre enn 30 Nkr) per dag og da er det snakk om minst 12 timers arbeidsdag. Av og til er det snakk om å være tilgjengelig 24 timer i døgnet ettersom arbeiderne bor og sover på arbeidsstedet.

Kommentar til aktivitet knyttet til «hjelp til fattige»

Hvem som er fattig og trenger hjelp er ofte et spørsmål om hvilke omgivelser man befinner seg i. Slike som i Norge kommer inn under begrepet fattige og er berettiget til hjelp fra myndighetenes side har en sikkerhet for sine liv som langt overgår den sikkerhet som fattige i et land som Kenya befinner seg i. Likevel vil ikke et individ i Kenya som befinner seg innenfor den gruppen av de 40 millionene mennesker som i forhold til vestlig standard er karakterisert som fattige, betrakte seg som fattig. Vedkommende er ikke rik, det er det bare 1 million av befolkningen på 41 millioner som er, men ettersom alle disse 40 millioner er i samme båt så virker ikke fattigdommen på samme måte som i vesten. Alle har det jo på samme primitive måten, og da blir den såkalte fattigdommen på en måte alminneliggjort og noe helt naturlig i tilværet. Så lenge man har mat nok - det har man stort sett over hele Kenya så lenge regntiden kommer når den skal komme og det ikke er politiske opptøyer – og ellers er frisk og sund, kan man leve et godt liv uten så mye penger. Blir man syk eller har man evner til å gå skoler kan det by på problemer når det er begrenset med penger. Derfor er det et jag hos den jevne Kenyaner å skaffe seg penger slik at man kan skaffe sine barn en bedre skolegang enn en hadde selv, eller ha penger til medisiner når sykdom inntreffer. Malaria er f.eks utbredt. Folk i Kenya går ikke som vestlige turister på malariamedisin for å beskytte seg mot parasitten. Får de malaria må de til lege å få en injeksjon for å drepe parasitten. De kan være syk noen dager, men etter kuren er de helt friske igjen. Slikt koster penger og den som ikke har penger til slikt vil rett og slett kunne dø.

Hjelp til fattige i land som Estland er noe helt annet enn å hjelpe fattige i Kenya. I Estland er det synlige forbedringer både økonomisk og sosialt fra et år til det neste. En ung mann som jeg kom i snakk med i den offentlige saunaen i Haapsalu, sa det slik i en diskusjon om likheter og forskjeller mellom Sverige og Estland (Estland har i tidens løp vært underkastet ulike stormakter, blant annet Sverige på 1600 tallet.): «Om 10 til 14 år så har Estland kommet opp på samme nivå som Sverige». Det er det faktisk noe i. Det vokser fram en bred middelklasse i Estland. De vet å stille krav og hjelpen de får via EU systemet kommer landet som helhet til gode. Blant annet er det EU-midler som har vært en del av den bistanden som Terje Vihur har kunnet fordele til de fattigste i samfunnet.

Den bistand som vestlige land yter til land i Afrika ser ut til å stoppe ved murene som de rike bygger mot den fattige befolkningen. Politikerne hører til den rike overklassen. Det eksisterer ikke en kraftfull middelklasse eller arbeiderklasse som kan stille krav og sette makt bak sine krav. I Kenya er man knyttet sammen i sine klaner og til sin stamme. To stammer kjemper om regjeringmakten, men egentlig er det et skinndemokrati, for lederne i disse partiene har sin felles fiende i de fattige, som man med strenge sikkerhetsforanstaltninger beskytter seg mot. Offisielt er det kriminelle og terrorister sikkerhetsforanstaltningene er rettet mot, men et samfunn så skjevt i materiell rikdom vil pr. definisjon ha så sterke indre spenninger at slike sikkerhetsforanstaltninger vil være absolutt nødvendig for å bevare status quo. Den fattige befolkning kjemper seg imellom for å tilegne seg den begrensede mengden av shilling som er i omløp. Hver familie omtrent på landsbygda har sitt lille utsalg av grønnsaker eller frukt som de enten har dyrket i kjøkkenhagen sin eller som de har kjøpt rimelig på en plantasje med mulighet til en liten fortjeneste. Ellers går det i småting som folk har skaffet seg fra en distributør. Konkurransen er hard og det er ikke store overskuddet en selger som sitter hele dagen og vokter på tingene sine på et pledd på asfalten sitter igjen med. Det meste suges opp i systemet til den del av samfunnseliten som har kapital og kan gjøre store kjøp for så å

distribuere det blant de fattige selgerne. Brukte klær fra innsamlingsaksjoner i den vestlige verden er varer som er med å suge rikdom opp fra de store massene av selgere til de som sitter bak piggråd og høye murer og teller penger.

Adelen i Europa for et par tre hundre år siden så på seg selv på en måte som vi med vårt demokratiske sinnelag har vanskelig for å forstå. I forhold til allmuen var de på en måte usårbare uansett hva de måtte foreta seg. Anstendighet i livet var kun knyttet til deres personlighet. Noen mennesker er tross alt gode uansett hvilket terrorregime de er satt til å utøve. I Kenya er tydeligvis forholdene lagt til rette slik at enkelte fra overklassen tror de kan opptre som de selv lyster, bare de utøver sine nederdrektheter mot de fattige. Det fikk Damaris Kanagi erfare da hun skulle gjøre forretninger med en kvinne som hadde fått managerjobben for en kantine for 600 arbeidere fordi hun var bestevenninne med kona til en av eierne av cementfabrikken. Damaris la ut 50000KSh med hjelp fra Norge, for å forsyne kantina med varer som skulle brukes i den daglige drift. 10000KSh skulle hun ha for arbeidet med å kjøpe inn varene på ulike markeder. Men da tiden for oppgjøret kom, uteble pengene. Etter gjentatte purringer kom et beløp på 10000KSh. Det gikk 8 uker med stadige purringer og med lovnader om at nå skulle pengene komme, men det kom ikke noe. Damaris gikk til de indiske sjefene hennes, og de syntes selvfølgelig dette var beklagelig. De prøvde også å få damen til å betale, men det var først da det ble truet med politi at Damaris endelig fikk det meste igjen. Hun var selvfølgelig sjeleglad over at hun ikke hadde tapt noen penger men fortjenesten ble heller skral. Så gikk tiden. Den kvinnelige manageren fikk andre leverandører, men de samme problemene oppsto for disse leverandørene. Først da arbeiderne heller ikke fikk betaling måtte sjefene gå til aksjon, og Kenyanerne som hadde ansatt denne dama fordi hun var en venn av familien kunne ikke annet enn å bøye seg for de indiske sjefenes krav om å fjerne henne. Hun hadde da allerede dratt til Nairobi med både penger og nøkkel til kantinen.

Fabrikken hadde nå ikke noen kantinedrift og ettersom Damaris hadde gjort seg bemerket ved sin standhaftighet overfor denne damen fikk hun spørsmål om hun kunne tenke seg å drive kantina. Kenyanerne i ledelsen i fabrikken var skeptiske ettersom Damaris ikke hørte til denne overklassen av mennesker enten med høyere utdannelse eller med penger. De satte et krav om depositum som Damaris ikke kunne ha oppfylt uten hjelp fra Norge. Hun fikk jobben og startet opp sist i juli 2018.

Dette er det groveste og mest utilsørte eksemplet på hvordan det rike sjiktet har sugerør inn i aktivitetene til de 40 millionene mennesker som sliter og strever for dagslønner som det nesten ikke er mulig å leve av. Hadde det ikke vært for at bedriften hadde indere med i ledelsen kunne denne damen ha turet fram helt til hennes ry på det stedet hadde vært så dårlig at ingen nye arbeidere ville ha søkt om arbeid selv om hun lokket med fine lønninger i utgangspunktet, men med den arbeidsløsheten som er i Kenya, ville det stadig ha vært folk som lot seg lure. For vanlige folk å klage mot det kenyanske aristokratiet, krever ryggrad og penger. Det hadde Damaris med god hjelp fra Norge.

Så til poenget med å hjelpe fattige mennesker i Kenya til å tjene penger som ikke suges opp i det rike sjiktet og investeres i aktiviteter som ikke tjener de brede lag av folket. For å skape noe kreves kapital og dyktige ukorruperte mennesker. De finnes men de mangler kapital til å starte noe og blir følgelig sugd inn i korrupsjonen enten de vil eller ikke. For eksempel er det vanlig at ansatte godt utdannede folk i store selskaper utnytter sin stilling til å tjene ekstra

pengar. De kan f.eks være ansatt i et teleselskap som selger fysisk utstyr for å kunne koble seg til Internett. Selv kjøper de sitt private abonnement som de installerer i sin leilighet i en blokk. Så selger de routere til boligblokkens beboere som teleselskapet tjener på, men abonnementet er så dyrt at vanlige folk ikke har råd. Det løses da ved at beboerne i blokken alle får tilgang til abonnementet til den ansatte i teleselskapet mot en månedlig avgift som betales privat uten kvittering til denne ansatte som er en nabo til alle som har fått adgang til internettet hans. På mikroplan kan dette kanskje sees på som en vennetjeneste fordi abonnementet er så dyrt, men hvis man snur på det så er det dyrt fordi så få kjøper abonnementet. Dette eksemplet illustrerer i grunnen problemene knyttet til utvikling i afrikanske land. Pga. korrupsjon blir pengene som suges ut av den store befolkningmassen kanalisert inn i aktiviteter og prosjekter som ikke har livets rett. Pengene hopper seg opp i den delen av befolkningen som har mere enn nok fra før og som ikke er i stand til å konsumere mer. Følgelig går prisene i været på importerte varer. Rike folk som handler på de fasjonable shoppingssentrene ser ikke på pris, så derfor kan det være et sjokk å komme inn på et slikt sted og se at noe man kan kjøpe på Rema 1000 importert fra sør Afrika eller endog Kenya, koster 15 kroner på REMA men det dobbelte i shoppingssenteret.

I klartekst kan det derfor uttrykkes på følgende måte. Ved å hjelpe direkte der behovet er, slik at de pengene som blir generert ikke umiddelbart suges opp i det samfunnsjiktet som kun investerer pengene i luksusprosjekter som de tror det vil være et marked for blant landets rike elite. En gang var det slik at U-hjelpen ukritisk flommet over de rike i landet

fra et kjøpesenter i Nairobi. Folketomt!

og etterspørselen etter importerte varer var enorm hos denne eliten. Dessuten flommet turistene inn og gjorde luksushotellene som var poppet opp som paddehatter langs kysten til lukrative investeringer. Slik er det nok ikke lenger. Den vestlige verden har nok med sine egne økonomiske problemer, pengene sitter ikke like løst hos giverlandene og den indre spenningen som krever restriktive tiltak for å demme opp for terrorisme og kriminalitet bidrar ikke akkurat til å øke turiststrømmen.

For å illustrere forskjellen mellom fattige og rike i Kenya gir bildene under klar beskjed:

feilslåtte investeringer som har stått halvferdige siden 1970-tallet

festningene med væpna vakter i porten beregnet på den rike overklassen som teller ca.1.mill.

Slik bor de fattige som faktisk ikke har det så verst

Har du ikke råd til et murhus må du klare deg med blikkplater til tak og vegger

Det kryr av tiggere, ikke som de i Norge og ellers i vesten, men du ser umiddelbart at de er hjelpetrequende, men blide er de tross sin skjebne

Fremskrittspartiet har argumentert hardt og lenge om at flyktninger må hjelpes der de er. Men da er vi allerede kommet til flyktningeleirer i andre land. Det er ansvarsfraskrivelse. Hadde de i stedet bidratt med å gjøre den norske stat gjennom frivillige organisasjoner og privatmennesker i stand til å hjelpe mennesker der de er slik at pengene som ble investert eller brukt for å hjelpe, sirkulerte blant den delen av befolkningen som trenger kapitalen, ville det gitt en mye større avkastning enn å bruke milliarder av kroner på prosjekter som eliten i landet man skal hjelpe, kontrollerer. I stedet er den norske stat så redd for at enkeltmennesker skal berike seg at de bruker store summer på kontrolltiltak og mistenker ethvert menneske som vil gjøre noe i Nansens ånd, for å være kjeltring. Min egen erfaring med myndighetene er at de motarbeider tiltak som myndighetene ikke selv har satt i verk. Vi har hatt nok av slike regimer ute i verden om ikke Norge skal tendere mot noe slikt selv. Jeg syns at noe er fundamentalt galt med delegering av innflytelse utgått fra regjeringen når den norske ambassade i Dar Es Salaam krever at man som enkeltpersoner med et prosjekt for å skape arbeidsplasser og aktivitet i et område av Tanzania krever at man skal samarbeide med et selskap der saksbehandlere krever «pocket money» for å gi sin underskrift, og dermed klarsignal for å sette i gang aktivt hjelpearbeid. Da kan man være fristet til å tro at ambassaden står godt plantet i etablert korrupsjon selv.

Å gi visum til personer som ikke hører med til den rike overklassen, er heller ikke noe som den norske stat driver med i utrensmål. Damaris fikk for eksempel ikke anledning til å ta en reise til Norge for å lære forretningsdrift og å få kjennskap til hvordan veldedighet drives her gjennom besøk og opplæring i Bruktbua og ved personlig møte med Terje Vihur som administrerer hjelpearbeidet i Haapsalu. I stedet har det vært nødvendig å kommunisere over internett, noe som kan være både slitsomt og frustrerende. Den kommunikasjonen blir det mindre av dersom Bruktbua skal drives videre på ulønnet basis med undertegnede i hovedrollen. Skal det være mulig å drive prosjektene i Haapsalu og spesielt i Kenya videre er hjelp til Bruktbua absolutt påkrevet, eller for den saks skyld bidrag fra kommunen som uansett har tjent godt på den virksomheten Bruktbua har utført gjennom de fem årene den har eksistert. Er det folk der ute som er interessert i at arbeidet skal gå videre, så ring meg på 90530280.

Med vennlig hilsen

Bjørn Rosén